

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מה.

עין משפט
גר מצוה

כה א מ"י פ"ג מהל'
נערה בתולה ה' ז
תנן עשין נה:
כו ב מ"י שם ופ"ג מהל'
אשורי בילה הלכה י
תנן שם:
כז ג מ"י פ"ג מהל'
אשורי בילה ה' ז
כח ד מ"י פ"ג מהל'
שגגות ה' ז:

אמר רבא מוציא שם רע קאמרת שאני מוציא שם רע דחידוש הוא. נראה דמתחלה מקשה ממוציא שם רע משום דס"ד דהש"ס דמסבירא אמרינן ביה דמדיון נסקילה ולא אמרינן הואיל ואישתני גופא אישתני קטלא הילכך מקשה דגבי נערה המאורסה נמי לין למימר דאישתני קטלא ומשני רבא שאני מוציא שם רע דחידוש הוא ולא מסבירא אמרינן ביה הכי אלף משום דאשכחן דחידית ביה רחמנא כי האי גוונא דלא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא והא דנקט נכנסה לחופה ולא נבעלה לזו דווקא אלף הכי נמי דהוה מצי למנקט ונבעלה למאן דמוציא מצי למנקט דמוציא שם רע דווקא דבעל [אלף נקט למאן דמוציא שם רע] דלא בעלן ולפי זה לא גרסינן בעלמא דאי גרסינן נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא בחנק משמע דהכא במוציא שם רע חייב סקילה אפילו זינתה אחר חופה והא לימא דזינתה אחר חופה אפילו במוציא שם רע בחנק ולפי זה הא דקתני לעיל בזה לא עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה בסקילה תריץ לדחוק לרבא דאיירי במוציא שם רע דאי לא הוויא שם רע הוויא לרבא בחנק דכיון דאישתני דינא אישתני קטלא וזדין דהוה ליה לאסקוי לעיל כההיא ברייתא בזה לא עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה ולא הוויא ש"ר בחנק דהשתא הוה מפליג בדידה ולא ה"ל למנקט בסיפא קרחה ולצוקף בגרה אלף משום דעיקר ברייתא אחא לאשמועינן דיני פתח בית אב וכוון דקאי מצינתא נערה המאורסה בזה לא עדים בבית אביה מסיק נמי קרחה ולצוקף בגרה בבית אביה בזה שמומך צו השתא (ו) והא דקאמר ואילו מוציא ש"ר אע"ג דהכל איירי במוציא ש"ר ה"פ ואילו מוציא ש"ר על האירוסין דאיירי ביה קרא הוה בסקילה אבל ק"ק דמי שבעמיתא (לקמן מו.) לא אמר לעדים בזה והעידוי וכן מעדין מאליהן היא וזוממיה מקדימין לבית הסקילה אלמא אפי' בלא הוצאת ש"ר לא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא ומיהו י"ל דאע"ג דלא אמר לעדים הרי הוציא ש"ר וזינתה ביה שרי נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא בלא הוצאת שם רע וזינתה אחר חופה בחנק ואילו מוציא שם רע כי האי גוונא שזינתה אחר נישואין בסקילה דהכי משמע קראי דכתיב ואלם נמלאו בתולים לנערה וסקילה משמע דכל ענין שלא נמלאו לה בתולים הוויא בסקילה ואפילו זינתה תחתיו ואע"ג דכתיב אל פתח בית אביה וזינתה תחתיו אין כאן פתח בית אביה היינו משום דלא שייך לומר לאו גידולים שגידלתם והוה כמו י"ש לה אב ואין לה בית אב או אין לה אב דהוויא בסקילה אע"ג דליכא פתח בית אביה והיינו חידוש דבעלמא בלא הוצאת שם רע וזינתה אחר חופה בחנק דבדרשין לקמן מאורסה ולא נשואה שנכנסה לחופה ולא נבעלה וזמניא ש"ר בסקילה והשתא אחי נמי שפיר הא דלא נקט בברייתא בזה לא עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה בלא הוצאת שם רע תדון בחנק דהא מודה רבא דלא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא אבל קשה לרבינו יצחק לפירוש זה דהא לקמן (דף מה:) דרשין לזנות בית אביה פרט שמסר האב לשלוהי הבעל וכל שכן היכא שנכנסה לחופה והוה קרא לזנות בית אביה במוציא ש"ר כהדיא כתיב: **דלמא** בי הדית רחמנא היכא רבא אישתני גופא ואע"ג דלעיל באלו נערוהו (דף נה:) קרי לבעלה אישתני גופא הכא לא חשיב אישתני גופא אפילו למאן דלא מחייב במוציא שם רע אלף בעל דהא כבר היתה בעולה מן הנואף ובעילה דנואף לא חשיב לה שינוי הגוף דלא מיירי הכא אלף בשינוי הגוף אחר העבירה): **תנא** היא דתניא ב"י. וא"ת והא הכא ליכא אלף שינוי דינא והיכי מיימי לאישתני גופא דלעיל י"ש לומר דלא מפליג לעיל בין אישתני גופא לאישתני דינא אלף לרבא דלמחר מוציא שם רע חידוש הוא הילכך פריך ליה כיון דלמחר מדיון הוא הוויא סבירא א"ס כן י"ש לנו להעמיד בפחות שוכל דהיינו לא אישתני גופא ולא מחידושא לדדיה ליכא לפלוגי בין אישתני דינא לאישתני גופא הילכך מיימי י"ש לומר דלא מיימי אלף מרבי שמעון דכיון דסבירא הוויא ואישתני דינא אישתני קטלא כל שכן באישתני גופא ואינו מושג אלף להביא חנא דסבירא בביתא דשילא דלא משכנין לה מקמי אידך ברייתא דשילא לא מיתניא בי רבי מייל רבי אשעריא אבל לאידך ברייתא לא מיימי שום ראה מדרבנן דרבי שמעון ותדע דהא במסקנא משכנין להיא דשילא: אימור

סוקלין אוסה על פתח בית אביה. דהכי כתיב (ו) והואיל את הנערה אל פתח בית אביה והאי בזה עדים בבית חמיה כתיב דהא במוציא שם רע כתיב דמפרש ביה קרא ואקרב אליה (ו) אלמא כשניסת: **ראו גידולים שגידלתם.** כלומר מבית זה יצאת הנעלה שבו זינתה: באלו לא **עדים בבית אביה.** קודם שנשאת: **סוקלין אוסה על שער העיר.** דכתיב (ז) כי יהיה נערה בתולה מאורסה וגו' והואלמא את שניהם אל שער העיר הוויא: **תידון בחנק.** כי היכי דאילו זנאי השתא לזו סקילה איכא אלף חנק דכי כתיב סקילה זינתה נערה כתיב שנאמר (ח) כי יהיה נערה בתולה וגו' השתא נמי בחנק דכיון דאישתני גופא בין חטא להעמדה בין אשתני קטלא לכהשתא: **הוציא עליה שם רע.** שנכנסה משגרה ולא מנא לה בתולים וצ"ל לז"ד: **הוא אינו לוקה.** א"ס כתיב: **ואינו נוטן מאה סלע.** דכי כתיב (ט) ויסרו אותו מלקות ועשו אותו ממון בנערה כתיב וזה עקימת שפתיו גורמין לו ליענש כדמתרין לקמן ועקימת שפתיו בוגרת הוויא: **היא.** א"ס אמת היה: **וזוממיה.** עדים שהיו מעידים על זנותה ונמלאו וזוממין: **מקדימין לבית הסקילה.** כלומר ישימו צנקר לשם כי אין להם נס והמלטה מן המיתה הזאת: **היא וזוממיה ס"ד.** א"ס אמת היה אין שקר: **אלף או היא.** א"ס אמת: **אין וזוממיה.** א"ס שקר: **לבים הסקילה.** אלמא אע"ג דאישתני גופא ואילו זנאי השתא בת חנק היא לא אמרינן אישתני קטלא: **מוציא שם רע קאמרת.** לאומרי אסרתה ולצוקף בגרה דמיא מנא דאיירי בזה לא עדים בבית אביה: **שאני.** מיתה הנאה על ידי הוצאת שם רע דבעל משנשאת: **חידוש הוא.** ולא אמרינן ביה דמסור דאישתני (י) דינא דאי זנאי השתא בת חנק היא נימא אישתני קטלא דהך דזנאי בנערות: **דכא נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא וזינתה בחנק כו'. (י)** ותדע דהא בלא בגרה נמי [בלא] הוצאת שם רע ואפי' בנערות אישתני דינא הוא דאילו זנאי השתא חנק הוא דאיכא הואיל ונכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה כדתיא [לקמן] (דף מה:) נערה ולא בוגרת בתולה ולא בעולה אמרינן ביה דשואה מצי לא נשואה אי נימא נשואה ממש היינו ולא בעולה אלף לאו נכנסה לחופה ולא נבעלה אלמא אילו זנאי השתא בת חנק היא: **ואילו מוציא שם רע.** עליה השתא זנאי קודם כניסה לחופה בסקילה אלמא הוצאת שם רע לא אמרינן דמסור דאישתני דינא אילו זנאי השתא לישתני קטלא הוה ע"י זנות דמעיקרא הילכך כי בגרה נמי ויסת לא אמרינן במוציא שם רע דמסור דאישתני דינא דהשתא אישתני קטלא דמעיקרא: **ודלמא כי חדיש.** כלומר הא ראייה דמיימין מסתם מוציא ש"ר לכאן לאו ראייה היא לכאן דהתם הוא דאף על גב דאישתני דינא דאילו זנאי השתא לא אישתני קטלא דהא דזנאי מעיקרא משום דלא אישתני גופא הוא וחידוש שמישה מורה (י) באישתני דינא חדיש באישתני גופא לא חדיש אבל בגרה אישתני גופא היא ואי בזה לא עדים בבית אביה אית לך למימר סרחה ולצוקף בגרה בחנק במוציא שם רע נמי משגרה הוה ליה למיתני חנק: **אלף אמר רב נחמן בר יצחק.** הא דמי שילא מדיון בחנק הואיל ואישתני גופא אישתני קטלא ומינא אחרייתא בסקילה ואע"ג דאישתני גופא לא אישתני קטלא נתייבא היא: **אישתני ולא אישעני.** אי אמרינן אישתני קטלא או לא אישתני קטלא תנאי היא: **חטאו עד שלא נתמנו.** נשיא ומסות שאין קרננס כשל יחיד שהנשיא מציא שער ונשואה מציא פר: **הרי הן כהדיוטות.** בכשבה ושעירה שאע"פ שנשתנה גופם לא נשתנה קרננס: **א"ס נודע להם עד שלא נתמנו.** דהוה ליה ידיעה ומטאה כחד גופא חייבין כהדיוטות: **משנתמנו.** דהוה ליה חטאה בשעת קרבן יחיד וידיעה בשעת קרבן נשיא: **פטורין.** לגמרי. אלמא דמסור דאישתני גופא אישתני קרבן: אימור

(א) סנהדרין ע"א: (ב) [לקמן מו.], (ג) הוריות י" (ד) [דברים כג.], (ה) מ"י כ"י, (ו) מ"י כ"י, (ז) [וי"ע מוס' יבמות ע"ג ד"ה ואל.],

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה דחידוש הוא וכו' ואישתני גופא לאי זנאי: (ב) ר"ח דהא נכנסה וכו' חנק כו' כלומר ומדע: (ג) ד"ה הלמא וכו' שמישה מורה (באישתני דינא חדיש) תנאי וכו' ס"פ בלא אישתני גופא תני:

מוסף רש"י
סרחה. נערה המאורסה נימא נערות. ולצוקף בגרה. משעמיה בין, חדון בחנק. כתיב דהשתא (סנהדרין ע"א). הרי הן כהדיוטות. דכיון דהן כהדיוטות. א"ס נודע להם עד שלא נתמנו חייבים. דר"ש מטאה וידיעה בני (סו).

6) וסנהדרין ע"ל.
7) נשגב פד: ז"ק סה"ל.
8) ומספחה סנהדרין
פ"ח, ד' (שגב מ:
יבמת נב. מיד נב. מולין
קמח"ל, ה) ודברים י"ח.
9) (שס) ז' ודברים
כג"ו, ט) וסנהדרין ע"ל.
10) וע"ש בחו"ס ד"ה כי
היכי וכו' כתב באופן
אלהי.

תורה אור השלם

1. והוציאו את הבער אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי שפתה נבלה בישאל לננות בית אביה ובערת דרע מקרבך; דברים כב כא
2. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שערך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ודברים י"ח
3. כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר י"י אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יי אלהיך לעבר בריהו; דברים י"ב
4. ואת קלעי החצר ואת קסר פתח שער החצר אשר על המשכן ועל המזבח קביב ואת מיתריהם ואת כל אשר יעשהו ואת כל אשר במדבר ד כי

הגהות הב"ח

6) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' מוקמינן ליה לאזהרה:

אימור דשמעינן ליה כו'. כלומר ליכא למ"ד הכא אישתי קרבן משום שינוא דגופא מדלא מחייב להו ר"ש לנדע להם משמנתו לאישתי כיהשתא אלא פטורין לגמרי קאמר וטעמא לדידיה משום דבעי ידיעה והטאה כחד גופה: דאזיל

אימור דשמעינן ליה לר"ש דאזיל אף בתר ידיעה דאזיל בתר ידיעה מי שמעת ליה א"כ לייתי קרבן כי דהשתא מושווה פר ונשיא שעיר האמר (6) ליה ר' יוחנן לתנא תני תידון בסקילה ואמאי נערה המאורסה אמר רחמנא והא בוגרת היא א"ר אילעא אמר קרא יהנערה הנערה שהיתה כבר א"ל רבי חנניא לרבי אילעא אי הכי מילקא נמי לילקא ומהאי סלע נמי לישלם א"ל רחמנא ניצלן מוהאי דרתא אדרבה רחמנא ניצלן מוערתא דידך וטעמא מאי אמר רבי יצחק בר אבין ואיתומא רבי יצחק בר אבא זו מעשיה גרמו לה וזה עקימת שפתיו גרמו לו זו מעשיה גרמו לה כשהיא זנאי נערה זנאי וזה עקימת שפתיו גרמו לו אימת קא מוהייב ההיא שעתא וההיא שעתא בוגרת הואי ת"ר הנערה המאורסה שזינתה סוקלין אותה על פתח בית אביה אין לה פתח בית האב סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא רובעיר שרובה עובדי כוכבים סוקלין אותה על פתח בית דין ומאן הני מילי דתנו רבנן שערך זה שער שעבד בו אתה אובר שער שעבד בו או אינו אלא שער שנידון בו נאמר שערך למטה ונאמר שערך למעלה מה שערך האמור למטה שער שעבד בו אף שערך האמור למטה שער שעבד בו דבר אחר שערך ולא שערי עובדי כוכבים האי שערך הא אפיקתיה אם כן לימא קרא שער מאי שערך שמע מינה תרתי אשכחן עבודת כוכבים נערה המאורסה מנא לן א"ר אבהו גמור יפתח ימפתח ופתח משער ושער משערך תנו רבנן המוציא שם רע לוקה ונותן מזה סלע רבי יהודה אומר ללקות לוקה מכל מקום מאה סלע בעל נותן לא בעל אינו נותן קא מופלגי בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן והכי קאמר המוציא שם רע לוקה ונותן מאה סלע בין בעל בין שלא בעל כרבנן ר' יהודה אומר ללקות לוקה מ"מ מאה סלע בעל נותן לא בעל אינו נותן כר"א בן יעקב איכא דאמר רבולא כרבי אליעזר בן יעקב והכי קאמר המוציא שם רע לוקה ונותן מאה סלע והוא שבעל רבי יהודה אומר ללקות לוקה מ"מ וסבר רבי יהודה ללקות לוקה מ"מ והתניא רבי יהודה בעל לוקה לא בעל אינו לוקה אמר רב נחמן בר יצחק לוקה מ"מ מכת מרדות מדרבנן רב

דמלקות משום אזהרת לא תלך רכיל הוא ולא שאין זו מעשה לוקין עליו: לוקה מ"מ דקאמר מכת מרדות דרבנן: רב

6) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' מוקמינן ליה לאזהרה:

אימור דשמעינן לר"ש דאזיל אף בתר ידיעה. תימה לרש"י דמ"מ מיימי ספיר מדר"ש דמידון צנחן לכל הפחות כיון דצמטאה מייחיצא כסקילה וצנחנות מייחיצא חנק מידי דהוה (א) צמטקין שנתעברו כצמטקין דידון צנחן כיון שאינו יכול לקיים זו מזה סקילה ולא דמי לקרבן כיון דלא ידע הי קרבן לאישתי פטור דלא שייך למימר לדידי קרבן קטן שזהה דלפי' יציא גדול לא יתכפר אם הוא מחוייב קטן ונתנא מציה חולין לעזרה:

הנערה שהיתה כבר. ומהכא שמעינן דכל היכא דאישתי גופא לא אישתי קטלא דבתר מעיקרא אזלינן: על פתח ב"ד. לאו דווקא על פתח ב"ד אלא חוץ לב"ד כי היכי דלא לימחי ב"ד רוצחין כדאמרין פסק גמיר דתין (סנהדרין דף מ: וש"ס) אמילתא אחרימא אכל קשה לר"י כיון דמסתמא ב"ד לאו חוץ לשלש מחנות ימיני היכי קאמר הכא סוקלין אותה על פתח בית דין הא ילפינן הסם ככל הסקלין מפריס הנשפין וזריכין ליקבל חוץ לג' מחנות ומיך ר"י דהכא בעיר שרובה עובדי כוכבים בטלה קדושת היקף חומה ואין לר"י להזלינה לחוץ לחומה דחומה כחולל דליתא דהא עיירות המוקפות חומה משתלחין מזרעיש מהס כדאמרין כנסכת כלים (פ"א מ"ו) וכשהיא רובה עובדי כוכבים אין משתלחין משום דבטלה קדושת חומה:

סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא. היינו עיר סכרחה זו כדאמרין לקמן מעבודת כוכבים סוקלין אותה על פתח שער שעבד בו: המוציא ש"ר לוקה ונותן מאה סלע גרסינן ותו לא ולא גרסינן בין צעל בין לא צעל דהא איכא דאמר מוקי לה והוא שבעל: רבי יהודה אומר ללקות לוקה מ"מ. פ"ה משום לא תלך רכיל אע"ג דהוי לאו שאין זו מעשה לוקין עליו ואין נראה לר"ת דלקמן בעי הש"ס אזהרה למוציא ש"ר מנגן ומסיק מלא תלך רכיל משמע דלא מהי אלא לאזהרה אכל לא למילקי ועוד כל אדם שמחוק אשמו מונת לילקי מלא תלך רכיל ועוד הקשה ר"י דאי לוקה מלא תלך רכיל לרבי יהודה אמאי לר"ך ויסרו ומיהו לרש"י נראה דהא לאו פירכא היא דאי לא תמיז ויסרו לא הוה מוקמינן לא תלך רכיל לאזהרה דמוציא ש"ר אכל השתא דשמעינן דלקי מויסרו אנו זריכין למנא אזהרה מוקמינן (6) לאזהרה דלא ענש אלא אם כן שהייר ונראה לר"ת דלוקה היינו מכת מרדות לכו"ע והא דקאמר רב פפא מאי לוקה ממון לא אמת לאישלוגי אהא דמפרש דלוקה היינו מכת מרדות אלא דאינו נראה לו להעמיד ההיא דבעל לוקה ולא צעל אינו לוקה צמלקות ממס דאין לו לשנות אינו לוקה הואיל ומדרבנן מיהא לקי ועוד דאין נראה לו שינוי התנא לשנות מאה סלעים דכתיב כהדיא בקרא וישנה מלקות שאינו מפורש בכלל הנהו מתניין דלעיל לא קמי מלקות גרידא אלא צדדי מאה סלע וע"ג דרבי יהודה בעלמא לאו שאין זו מעשה לוקין עליו ואפ"ה לא לקי צלל בעל הכא שאני דגלי קרא דלא לקי אלא דווקא כשבעל וה"ת לר' יהודה דאמר לוקין על לאו שאין זו מעשה אמאי אינעריך והיא אם כן הכות הרשע דכפרק קמא דסנהדרין (ד' י') ובמכות (ד' י') ויסו פריך ומיפוק ליה מלא תענה ומשני דהוה ליה לאו שאין זו מעשה וי"ל דלר' יהודה איכא לשנויי משום דהוי לאו שניתן לאזהרה מימת ב"ד ועוד דהא דלוקין על לאו שאין זו מעשה מהכא הוא דקיימא ליה לר' יהודה כפ"ק דמכות (ד' י') כדאמרין הסם דר' יהודה גמר ממוציא שם רע ועדים וזממין: אמאי

כס א מ"י פ"ג מהל' אסורי ביאה ה' י"ח: ל ב מ"י פ"ג מהל' סנהדרין ה' ב: לא ג ד מ"י פ"ג מהל' נערה בטולה ה' א סג עין לה עור אה"ע ס"י קע"ג:

מוסף רש"י

תני תידון בסקילה. דמעיקרא אף על גב דאישתי לא אישתי קטלא וסנהדרין (ש"ס) מרדות. ר"י ושבת (ס) לאו מכת מרדות, מכת ר"י מדרבנן (יבמות נב.) כהו וכו' כהו אלא עד סוקל עליו (תולין ע"א).

